

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Илиана Павлова Колева, ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“

за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Медии и комуникации – визуална комуникация)

с дисертационен труд на тема: „Визуална комуникация и дигитална среда. Контент мениджмънт, информационна архитектура и дизайн на онлайн медиите – комуникация и достъпност“,

представен от Ивета Ванелинова Йорданова-Анева,

докторант в катедра „Пресжурналистика и книгоиздаване“ на Факултета по журналистика и масова комуникация,

с научен ръководител: проф. д-р Веселина Вълканова

I. Оценка на качествата на дисертационния текст

Доминираща роля на визуалното съдържание в дигитална среда е безспорно определящ фактор за актуалността на темата на дисертационния труд на Ивета Йорданова-Анева. Нарасналите възможности за визуална комуникация стават все по-разнообразни и интерактивни, с все по-силно въздействие и ангажираност на аудиториите, което, от своя страна, определя и значимостта на представения труд. Разглеждана в пресечната точка на контент мениджмънта с информационната архитектура и дизайна на онлайн медиите темата успешно резонира и във важното за съвременната медийна среда отношение между комуникация и достъпност на съдържанието.

Дисертационния труд се отличава с ясно разработен методологически апарат, обект на изследване са онлайн медиите в България в периода юли – декември 2024 г. (което е определящо за актуалността на представените резултати), целта е да се проучат използваните подходи и визуалните стратегии, служещи за улесняване на потребителското взаимодействие, увеличаване на ангажираността на аудиторията и оптимизиране на информационния поток в дигиталната среда. Изцяло положително оценявам приложения интердисциплинарен подход към изследваната тема с интегриране на различни области на знанието като графичен дизайн, визуални комуникации, журналистика, психология (по-специално психология на възприятието), социология, медийна регулация, др.

В структурно отношение дисертационният труд следва класическата схема от три глави, с добавени увод, заключение, библиография и приложения, в общ обем от 259 страници, от които 179 страници са основният текст. Отделните части са добре балансирани количествено.

Теоретичните източници по темата са проучени задълбочено и са представени коректно в първа глава от дисертационния труд („Теории за визуалната комуникация: влияние на когнитивните процеси върху възприятието и психологическо въздействие на визуалния език в

дигиталната среда“). Добре представени са механизмите и ефектите на визуалната комуникация върху аудиторията, когнитивните процеси, които протичат при възприятието на визуална информация.

Втора глава представя резултатите от проведен контент анализ на 30 медийни сайтове в България. В процеса на проучване са идентифицирани и анализирани начините, по които онлайн медиите използват инструментите на визуалната комуникация, за да привличат вниманието на потребителите и да им оказват въздействие. Представени са и резултатите от проведено онлайн анкетното проучване за определяне на потребителските предпочитания и нагласи относно дизайна на онлайн медиите. Изследването на българските онлайн медии идентифицира конкретни проблеми при част от изданията (липса на интуитивна контент навигация и ясно структурирано съдържание и др.).

В трета глава вниманието е фокусирано върху достъпността на съдържанието и дигиталното неравенство като проблем в областта на дизайна. Важен е акцентът върху това как достъпността влияе на възприятието и взаимодействието на потребителите с уебсайтовете, особено при хора със зрителни проблеми. Използвайки възможностите на експеримента като метод в научните изследвания и с помощта на уеб инструменти, докторант Ивета Йорданова-Анева успешно провежда проучване върху 30 онлайн медии в България. В допълнение към този анализ и с цел да се представи текущото състояние на онлайн медиите в България, като се изведат и определени препоръки за подобряване на дигиталната инклузивност и намаляване на дигиталното неравенство, в тази част от дисертационния труд се представят и резултатите от проведени 7 онлайн интервюта с представители на медиите.

Цялостният изследователски подход на дисертационния труд се отличава с коректност при събирането, обработката и анализа на емпирични данни, което е важна предпоставка за достоверността на материала, върху който се градят приносите. Съчетаването на различни изследователски методи (наблюдение, описание, контент анализ, сравнителен анализ, онлайн анкета, онлайн интервю, експеримент) позволява на дисертационния труд да постигне обхватност и многоаспектност при проучването.

Езикът на представения труд е ясен и точен, изложението се отличава с логичност и последователност, откроява се с прецизност при систематизацията на наблюденията, добра аргументация и анализаторски умения.

Авторефератът (в обем от 42 страници) е изготвен по утвърдения научен стандарт и дава обективна представа за проведените изследвания и резултатите от тях.

II. Приноси на дисертационното изследване

Положително оценявам и изцяло подкрепям изведените приноси на дисертационното изследване. Резултатите от проведените проучвания имат подчертан практически принос и биха подпомогнали подобряването на комуникационната среда по отношение на дизайна и достъпността. Именно в този аспект бих открила проведеното изследване във връзка с въздействието на дизайна на онлайн медиите в България и ефективността на различни визуални стратегии, а също така и частта с направените конкретни предложения за подобряване на дизайна и достъпността на онлайн медиите.

Като принос откроявам и проучването на достъпността в аспекта на влиянието на възприятието и взаимодействието на потребителите с уебсайтовете, особено при хора със зрителни проблеми. Достъпността на съдържанието и дигиталното неравенство като проблем в областта на дизайна са безспорно важни за съвремените ни.

III. Бележки и препоръки

Считам, че едно от важните качества на дисертационния труд е изследователската му насоченост към достъпността на съдържанието и дигиталното неравенство като проблем в областта на дизайна. Поради което препоръчвам включването му сред приносните моменти на дисертацията и изричното му открояване, особено в аспекта на възприятията.

Резултатите от осъщественото проучване на българските онлайн медии и изводът, че „недостатъците в дизайна и нарушените стандарти за достъпност влияят негативно на възприятието и взаимодействието на потребителите със зрителни увреждания“ (с. 178), недвусмислено показват необходимостта от подобряване на дигиталната инклузивност и намаляване на дигиталното неравенство в България. В този смисъл оценявам изцяло положително работата на Ивета Йорданова-Анева и препоръчвам нейното продължение и бъдещо задълбочаване.

IV. Публикации и участия в научни форуми

По темата на дисертационния труд са представени 3 публикации и 5 участия в научни конференции, с което са изпълнени изискванията на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“ за апробиране и оповестяване на резултатите от изследването според чл. 5, т. 5 и се покриват минималните национални изисквания по чл. 63, ал. 1, т. 4 и чл. 69, ал. 3.

V. Заключение

Като имам предвид отбелязаните приносни моменти и цялостите качества на представения дисертационен труд, изразявам своето положително отношение и предлагам на членовете на уважаемото научно жури да **присъди на Ивета Ванелинова Йорданова-Анева образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Медии и комуникации – визуална комуникация).**

22.04.2025

Проф. д-р Илиана Павлова